

Szerkesztőségi iroda:

R-Szombat, Jánosi-utca 42. sz.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentelen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonczi-utca 24.
sz. Rábely Miklós könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetésny-, nyiltér-és felszámolások.

Hirdetési díj:

Egy négyszögletes pe ittor térfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonczi-utca 24. sz., nemkülönb minden hazai postahivatal. Az előfizetések legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Ujházy Lajos, Gömörmegye főjegyzője által néhai iglói Szentágh Bertalan alispán emléke felett, a f. hó 16-án tartott megyebizottsági közgyűlésen elmondott **emlékbeszéd.**

Az alak, melyet a tek. közgyűlés e helyen látni megszokott, sőt szeretett, nincs többé; elment a haldok útján.

Hogyan, alispánunk meghalt volna?

Baráti körben, enyelgő szóval ajakán, a test összeesett, megtört, — mint a hatalmas gép, melynek munkálé dübörgése mértföldre elreng, ha hajtó szíja a lendítő korongról lehámlott, egyszerre minden ízében megreked, — néha lesz.

Hát valóban meghalt?

Fájdalommal eltelve állottunk ravatalánál: könnyes szemekkel láttuk a kegyelet virágaival dusan behintett érzékporsót; megrendülve hallottuk a gyászének zenéjét; vigaszt nélkül hallottuk Isten szolgájának magasztosan nyugtató szavait; elbűsűztünk tőle reménytelenül, — és kísértük gyászba borulva az uton, mely az örök nyugalom helyére vezet.

Igen! Meghalt!

Non omnis moriar! Exegi monumentum, aere perennius. — „Nem halok meg egészen! Ércnél maradandóbb emléket állítottam“ kiált fel a római költő — munkáira mutatva.

Iglói Szentágh Bertalan, megyénk volt alispánja fényes polgári pályát futott be.

Alig rázta le sarujáról az iskola porát, tiszteletbeli aljegyzőnek neveztetett ki; s már a legközelebbi tisztújítás alkalmával aljegyzőnek megválasztott. Megválasztott azután alszolgabírónak, főszolgabírónak, majd a fátyollal borított időszak után főjegyzőnek, országgyűlési képviselőnek és alispánnak.

TÁRCA.

Barkó népdalok.

(Népnyelvi hagyományok.)

1. Harakszik rám a szombatyí bíró,
De mét jobban Csígyer szougabíró,
A minap is azt irta, azt irta . . .
Megá hunczut, kerűjí a markomba!
A mi macskánk férhez akar mennyi,
Szomszéd maeska elakari vennyi,
Éldes macskám, ne hagy itt bennünket,
ki foga ki a mi egerünket?
2. Mindenek van szeretője,
Csak ennekem ninesen;
Kinek ketteő, kinek három . . .
Nekem egy csepp sinesen.
Tanalok én szeretőre,
Barnára, szőkere.
Ugyan éldes régi rouzsám,
Jutok-e eszedbe?
3. Ninesen esizmám, se sarka, se talpa,
Nines oudala, ninesen opeet rajta.
Gyerőnk, gyerőnk a figegyí baődba;
Ujat wegýőnk, ne járjőnk a rozsba.
Ott se tanátam kedvemre valóut . . .
Jaj de szépen betettem a zajtőut . . .
Gyerőnk, gyerőnk Szegegyi Miháho,
Aho a hires esizmagyáho.
4. Erdeő, erdeő, kerek erdeő,
Kőzepibe genge vesszőő:
Rászállott egy rigou-madar,
Egem rouzsám többet ne vár.

Détéri népdalok.

1. A Mákosesik elindult a vásárba,
A samara beleveszett a sárba.
Gondolkozik a Mákosesik magába,
Hogy samara beleveszett a sárba.

* A népköltészet ilyenmű vad virágait összegyűjteni nemzeti nyelvünk érdekében áll. Ezekben nyilatkozik a nép gondolkozása és érzelme őszintén. — Kérjük azokat, kiknek módjukban áll megyénk sajátos tájszólású e nemű népnyelvi kincsait egybegyűjteni, szíveskedjenek azokat a népköltészetünk szerkesztőjének küldeni. Szerk.

A közbizalom korán karolta fel. Emelte folyvást és osztatlanul csoportosulva körülte s támogatta munkájában az utolsó perczig.

Nem tévedett-e a közbizalom?

Egyik életírója azt mondja róla tanulmány vázlatában: „dolgozott mindenkiért!“ E két szó megadja a kulcsot a közbizalom osztatlanságának titkához.

De hiszen egész közlele előttünk folyt le. Éreztük erélyét, mely ösztönzött cselekvésre; kitartását, mely alig tűrt pihenést a munkában; következetességét, melyet a közügyek terén felmerült minden mozzgalom vezetésében tanusított.

Nem fejezhette be a munkát, mely a megyei közélet újjáalakulásának volt szánva; — de elvezette odáig, hol biztos reménnyel nézhetünk a jövő elé, hogy törvényes alapokon tovább fejlesztve, megyei közigazgatásunk az egészséges haladás útján felakadni nem fog, meg nem állhat.

Minek emlitsem negyvenéves jubileumát? jegyzői könyveink minden lapja egy-egy emlékköve teteteinek és érdemeinek.

Jól mondja Berzsenyi:

„Az erős nem fél az idők mohától,
A kopersóból kitor és eget kér.
Tetteit a jók, nemesek, jövendő
Századok áldják!“

Non omnis mortuus! Nem halt hát meg egészen. Szelleme él! szelleme élni és hatni fog azok szívében és szellemében, kik őt megértették; kik nemes példáján hevülni, okulni fognak és nyomdokába lépni hajlandók lesznek.

Könnyű legyen a föld neki!

A Mákosesik megindult a vásárból,
Ki is tolt a samarát a sárból.
„Jaj samaram, csak még egyszer vígy haza,
Nem hajtolak többet el a vásárra.“

2. Halljátok-e gesztetei leányok,
Férhez adna-e már édes anyátok?
Férhez bizony, de nines aki elvegye,
Ninesen aki igazán szeretőre
3. Kaviesos az édes anyám udvara,
Régi rouzsám lassan gyere be rajta.
Megpendül a rézsarkanytu taréjja,
Ebben alszik édes anyám, meghallja.
4. Ez a kis lány kiment a temetőbe,
Gyöngyvirág-koszorút vitt a kezébe.
Nem találta édes anyja sirhalmát,
Visszavitte gyöngyvirág koszoruját.
5. Tiszta buzából sütik a kenyeret . . .
Mi dolog a, hogy a rouzsám nem szeret?
Ha nem szeret, ne üljön a zőlembe,
Ne kaesineson világos kék szemembe.
6. Húzd rá cigány szakaggyon el a hurod,
Mert már nekem jó sokáig nem húzod:
Majd húzza már nekem a főkapitány . . .
Ha ránézek, genge szívem jaj de fáj!

Sajóvölgyi népdalok.

1. Mátészalka gyászba van,
Mer egy fia gyászba van . . .
Mé szeredán délután
Maga ment a lő után . . .
Utánna ment az anyja:
„Pesta fiam gyer haza . . .
Haza felé mentébe
Piros kés a mellyébe,
Rézfokos a fejébe.“
2. Kővecsesi szegelet . . .
Jártam benne eleget.
Akar jártam, akar nem,
Még is hunczut a nevem.
3. Mi zúg ott, mi zúg ott abba zöd erdőbe?
Talán a galambom, talán a galambom
Négy lovát hajtyák be?

Alispán-választási mozgalmak.

Tisztelt Szerkesztő ur!

A folyó év és hó 16-án tartott rendkívüli megyei közgyűlés alkalmából a megyei bizottságnak megjelent azon tagjai, kik megyénk alispánjának Bornemisza László t. megyei főjegyzőt ohajtják megválasztani, értekezletet tartottak, melynek lefolyásáról, miután az kétségekivül megyénk közérdekű és kiváló fontosságu ügyének, az alispáni választásnak, egyik figyelembe veendő mozzanatát képezi, — alkalom és időszerűnek tartottam becses lapja útján az érdeklődő közönseget értesíteni.

A gyűlés befejezése után délután 2 órakor, minden előleges meghívás nélkül a gyűlésben önként megjelent párttagok összebeszélés folytán, a „Három rózsza“ vendéglő alsó termében gyülekeztek össze, és pedig a mint az alábbi névsorból kitünik, tekintélyes szép számmal. Jelenvoltak ugyanis:

Farkas Ábrahám. Idős Hegyessy Sándor. Hanvay Zoltán. Török János. Csider Károly. Bornemisza István. Samarjai János. Lengyel Andor. Idős Süteő István. Flasko György. Györy Frigyes. Barna Imre. Dr. Szabó Samu. Kubinyi Aladár. Guha Viktor. Szakall Vince. Benkert György. Prékopa Károly. Mihalik Dezső. Weisz Károly. Valkay László. Szentmiklóssy Aladár. Fejérvary János. Horváth László. Ifj. Szentmiklóssy István. Lengyel Ábrahám. Drákcsozy László. Kubinyi Gusztáv. Liska József. Institorisz Endre. Lukáts Géza. Ifj. Süteő István. Madarassy Dezső. Alitisz Pál. Okoliesányi Gyula. Szentágh Zoltán. Sárközy Gyula. Gömör Pál. Madarassy Gyula. Bernáth Gyula. Stefancsik Károly. Szokolay Nándor. Engel Adolf. Matiuszky Frigyes. Terhes Pál. Nagy Ferencz megyei bizottsági tagok.

Mindenek előtt Farkas Ábrahám biz. tag a megjelenteket szívélyesen üdvözölve, az értekezletet a párt érdekében eddig tett intézkedések vázlatos előadásával nyitja meg, és azon véleményének ad kifejezést, miszerint a párt tevékeny működésének érdekében elérkezettnek látja idejét annak, hogy a párt szervezkedjék. — csak szervezett pártól lévéen várható, azon öntudatos tevékeny működés, mely az ellenáramlatokkal szemben, a párt célját jelöltje megválasztása által sikeres eredményre vezesse, s e célból elnökül Hanvay Zoltán, jegyzőül Nagy Ferencz megyet biz. tagokat hozza javaslatba.

Hadd hajtsák, hadd hajtsák,

Hadd fizessen érte . . .

Mert a piros hajnal

Tilalombá érte.

Közl: **Grammaticus.**

A jégről.

(Karezolat.)

A táreairónak kétségekivül egyik főkötelessége, hogy idényhű legyen. — Ne zengje télen a tavaszt, nyáron az ősz t ősszel a telet. E főkötelességhez akarok hű maradni akkor, midőn karezolatot írok a jégről.

És hogy miért épen a jégről, megmagyarázza az eszmetársulás. — Karezolat és jég. — Hát meri-e valaki tagadásba venni, hogy karezolat és jég s viszont jég és karezolat nem társuló fogalmak? Hát nem a jégen történik-e ez idő szerint a legtöbb karezolat? Eeée!

Megnyilt mindenki előtt a legsikamlósb pályá! — E szavakkal kezdé a napokban tudósítását egyik fővárosi lap. — S valóban igazá volt. Lehet-e sikamlósb pályá a jégpályánál? Semmi esetre. — Tudok esetet, a midőn ez a sikamlós pályá belevitt a . . . de esitt!

Gyönyörű téli nap volt. Az alatt járó nap fénylő hideg sugarait küldé a tájra, milliárd jégcsillár gyémántozta be a fák ágait, melyeket midőn összevert a lenge szellő, saját szerű zengő hangot adtak a megütött jégcsapocskák. A mélyebb, magasabb hangok összeolvadtak egy kimondhatatlan édes, lágy harmóniába, egy pillanatra a fül mintegy tulvilágról ide elható zene utóhangjait vélte éldelni.

A hőmérő 10 R-t mutatott 0. alatt.

Pompás jég volt — mint mondák a sportman-ek.

Es valóban — a mint elterült az a hiba nélküli négyszög alakú jég lap, — melynek tükörsimóságát sehol a legkisebb repedés, sehol horpadás vagy kiálló jéggöröngy nem ékteleníté, — a rávetődő napsugarakat ezerszeresen visszaregogvra, nemesak a hivatása fontosságának teljes tudatával bíró pályafelügyelőnek kebelét tölté el a legnemesebb önzert, nemesak a pályaseprőnek büszkesége emelkedett a megközelíthetlenség legmagasabb polezára, — hanem minden igaz koresolyakedvelő keblének emelkedni, vérenek gyorsabb mozgásba jönni kelle a látvány nagyszerűségére s a logfokozottabb koresolyaigényt kielégítő élvezet előzertében.

A pályá élénkületi kezdett.

A jobb sorsra érdemes barna zenészek állást foglaltak a pályá szélén felhalmozott havon, mely furesa művészi piedestal azonban, a mennyire a lábak szokatlan gyakori emelgetése

megyére nézve lenni, mint az országra nézve a kiállítás volt. Nem szabad onnan hiányoznia senkinek, ki a magyar nemzet és a magyar állameszme ügyét szívén viseli. Impozans legyen az, felékvite mindazon fényvel, pompával, izléssel és műveltséggel, melyet a megye magyar közönsége csak kifejezni képes, hogy az élvezetes eszköz — a bál — összhangban álljon a czél — a közművelődés — nagyságával.

Február 13-án meg a tiszolezi magyarok bálja fog megtartani. A kik Tiszolezon megfordultak, s a viszonyokkal ismerősek, azok jól tudják mit jelent ez: tiszolezi magyar bál. Már egyszer mondtam, hogy oda el kell mennünk, nem egyedül a multság kedvéért, hanem demonstrációjával annak, hogy a bátor kis csapat működését szívünkön viseljük.

Fel kell pezsdíteni a megye társadalmának életét mindenfelé, hogy lássa mindenkinek az életképességet, mely köreinkben működik, s erre legalkalmasabb a farsang, a tréfák, multságok, komoly és vig szórakozások tarka időszakai.

Hogy neesak a papirokon sárguljanak, de hangzatosan Gömör bérésein és síkjain is mindenfelé a lelkesítő igék: „El magyar, áll Buda még!” Tschew-Egueux.

Gömör megye népoktatási állapota az 1884/5. tanévben.

Az ezen évben másodikban házankint eszközölt összehírás szerint találtott e megyében 28491 tanköteles, mely szám a 169064 lélekből álló lakosságnak 17.4 százalékát képezi. Ezekből volt 6—12 éves 20157 még pedig 10201 fiu, 9956 leány; 13—15 éves 8335, ezekből 4295 fiu, 4039 leány.

Vallás szerint volt 11764 róm. kath., 717 gör. kath., 5392 helv. hitv., 9839 ág. hitv., 779 móz. hitv. Nyelvre nézve 14858 magyar, 1050 német, 12583 tót.

Ezen tankötelesekből látogatta az elemi népiskolát 9710 fiu, 9516 leány, összesen 19226 (95.4%) Ismétlő vagy ipariskolába járt 3579 fiu, 3156 leány, összesen 9735 (68%) polgári iskolába 112 fiu, 47 leány = 159, középtanodába 449. Az iskolába járók összege 26569, vagyis a tanköteleseknek 93.26%-a. Habár a tankötelesek száma ez évben 428-al apadt, az iskolába járók-é mind a mellett a tavalyihoz képest 1212-vel emelkedett. Visszatekintve pedig az 1876-ik évre, midőn a közp. bizottság a tanügy vezetését kezébe vette, az iskolába járók száma 5096-tal, 1869. óta pedig 11088-czal emelkedett. Az iskolába járók között volt 10530 r. kath., 710 gör. kath., 5024 helv. hitv., 9525 ág. hitv., 1 unitártus. 779 móz. hitv., továbbá 13654 magyar, 1021 német, 11894 tót.

Iskolába nem járt 646 fiu, 1276 leány = 1922 vagyis százból 6.74.

Legalább 8 hónapon át járt iskolába 22324, rövidebb ideig 3745. Tankönyvvel bírt 25207, nem bírt 1362. Fel napi felmentett mulasztási eset volt 185924, büntetett 3219, mely után bírság fejében befolyt 80 frt 70 kr.

A 281 önálló polgári község közül birt helyben iskolával 253, iskolázásra a szomszéd községre becsatolva volt 28. Oly község, melyben iskolázás nem lenne, nincs s 6 puszta is bir önálló iskolával.

Ide nem számítva a 4 ipartanműhelyt, 7 iparos tanuló-, 3 kereskedelmi iskolát és a 10 ovodát, összesen 24 intézetet, — volt az 1884/5-ik évben 307 elemi és 3 polgári iskola. A népiskolák közül 289 vegyes, 11 fiu, 10 leányiskola. Jellegre nézve 1 állami, 14 községi, 99 r. kath., 3 gör. kath., 72 helv. hitv., 117 ág. hitv., 3 móz. hitv., 1 magán iskola.

Ez évben keletkezett a Szentiványi Miklós és József testvérek alapítványából fenntartott sajó-gömöri evang. polg. fiu- és a nagyhaleezyi r. kath. iskola, továbbá a putnoki ipar-, a putnoki és jolsvai kereskedelmi iskolák, a sajó-gömöri-, tamásfalvi- és polonkai kisedodóvák összesen 8 intézet. 1876. óta szerveztetett 12 elemi-, 2 polgári-, 8 ipar-, 2 kereskedelmi iskola 4 tanműhely, 4 óvoda, 1 árveház, összesen 33, 1869 óta pedig 45 új iskola és nevelő intézet. A szervezés stádiumában van 4 iskola és 9 óvoda, illetve gyermek menhely. Ellenben megszünt, illetve beleolvadt a közelfekvő markuskaiba a kis-szlabosi evang. népiskola. Tannyelvre nézve 165 magyar, 68 tót, 2 német-magyar, 77 tót-magyar, 1 német-tót iskola volt; a szakintézetek közül 10 magyar, 1 német, 3 tót-magyar, az ovodákból 9 magyar, 1 német-magyar. A nem magyar tannyelvű iskola közül tanítottatt a magyar nyelv 56-ban jeles-69-ben elégséges-, 20-ban csekély sikerrel. 1876. óta gyarapodott a tiszta magyar tannyelvű iskolák száma, beleértve 10 szakiskolát és 4 ovodát, 87-tel, a magyart is tannyelvű elfogadott iskoláké 76-tal, ellenben fogyott a tót tannyelvű iskolák száma 56-tal. Csekély kivétellel tanítottatt valamennyi előirt tantárgy. Hegy az eredmény még sok kívánni valót hagy fenn, az a sok mulasztásnak, itt-ott még gyenge felszerelésnek s egyes tanítók hiányos paedagogiai képzettségének tulajdonítandó. A rendszeres tantárgyak mellett tanítottatt a rajz 166, a női kézimunka 118, a házi ipar különböző ágai 125 iskolában. Iskoláink házi ipari vagyis fiu kézi munka tanítási eredményét rendszeres gyűjteménybe foglalva bemutattam az országos kiállításon, hol épen úgy, mint az 1881-iki nőipari kiállításon kitűnt, hogy a rajz és kézimunka tanítás sehol sem terjedt el annyira, mint megyénkben. Mivel az illető közre működő tanítók ebbeli uttörő munkájukban csekély támogatásban részesültek s a legtöbb esetben anyagi áldozatot is hoztak, hogy tanulóikat a háziipar egyik-másik ágában gyakorolhassák, a kézimunkát velük jókor megkedveltessek, s általában kéz ügyességüket — mi nevelési és közgazdasági tekintetben is kiváló figyelmet érdemel, — fejlesszék, ügybuzgóságunk teljes elismerésre méltó.

A 310 elemi és polgári iskolában működött 310 képesített, 51 nem képesített tanító és 9 lelkes. Rendes tanító volt 298, segédtanító 63, nem szerint 346 férfi, 15 nő. A magyar nyelvet bírja szóban és írásban teljesen 353, csak szóban, de teljesen 4. szóban keveset 4. Magyar nyelvi képesítést szerzett 12 tanító. Ez évben szerveztetett 4, 1876. óta 31, 1869. óta 66 új tanítói állomás a szakiskolák és kisedodóvák szerveztetett 8 állomást bele nem értve.

Az ez évben 368-ról 371-re emelkedett tanteremek közül volt 363 az iskola saját helyiségében, míg 8 tanterem s illetve annyi iskola bérhelyiségben volt elhelyezve. A 302 iskolaépü-

letben van 340 tanítói lakás, 30 tanító pedig élvezett lakbért. Ujjiskola ház épült vagy szerveztetett Rimaszombában (ev.), Csucsomban (kath.), Kis-Röccén. Sajó-Gömörön, Urajon, Belső-Zabaron és G.-N.-Hunleecen. A tanteremek közül bir 35 méter belső magasságnál többel 120, kevesebbel 251. Egy tanulóra esik legalább 1 négyzetméter térforogtnál több 200-, kevesebb 171 tanteremben. Helyes padokkal van felszerelve 122, kevésbé ezélszerűvel 151 tanterem, míg 98-ban az iskolai padokat másnemű butorok pótolják. Az iskolák mellett volt 171 fairskola, 250 iskolakert és 235 tornater. A belső felszerelést képezi: 526 írótabla, 21 szemléltető képgyűjtemény, 275 fali olvasó tábla gyűjtemény, 234 számoló gép, 271 Magyarország-, 85 osztrák-magyar monarchia-, 208 Európa-, 56 föld öt része térképe, 240 föld gömb. 201 természetrajzi-, 81 természettan-, 274 szépirási-, 67 rajz fali tábla gyűjtemény. Tanítói sakkönyvtár volt 84, tankönyv gyűjtemény szegény tanulók használatára 86, ifjúsági könyvtár 70, ötven kötetet meghaladó népkönyvtár 39 iskolánál. Ezen a rendshez tartozó, s szemléltető képgyűjtemények felette csekély számától eltekintve eléggé kielégítő felszerelésen kívül volt még 204 kézi térkép, 19 községi, 149 gömörmegyei, 89 másnemű fali-, 9 domború térkép, 14 földrajzi atlasz, 7 tellírium, 1 földrajzi-, 2 történelmi képgyűjtemény, 169 természetrajzi-, 52 természetzeti eszköz-, 4 gipszminta-, 3 régiséggyűjtemény, 1 muzeum a dobsinai községi iskolánál s 1877. óta 1 megyei tanszermuzeum, melyet a megyei általános tanító-egylet gyarapít.

A belső felszerelés pótlásának szükségét iskolaszékeink hova tovább jobban érzik. E ezimez 5099 frt adatott ki, melyből a nagyröcezi polgári iskolára 1800 frt, a rozsnói kath. iskolára 400, a tiszolezi államisra 150 frt esik. A közoktatási miniszterium a rimaszécsi ref., a válykői, szelezei ev. és a b.-zabari, feledi kath. iskolákat látta el értékes taneszközökkel.

Az iskolák fenntartására befolyt készpénzben 116733, terményben 70552, összesen 187.285 forint, mi az előző évihez 16377 frtnyi emelkedést mutat. Ezen összegre befolyt 439230 frt becséértékü ingatlan után 29292 frt, 206595 frt törke kamatjából 11710, tandíjából 50422 frt, áll. segélyből 11697 frt, községyből 31338 frt, egyháziból 54766 frt, egyéb forrásokból 18060 forint.

Rendes tanítók fizetésére fordítottatt 118872 frt, segédtanítókéra 16595 frt, fűtésre, tisztogatásra 8841 frt, taneszközre 5099 frt, szegény tanulók segélyezésére 2035 frt, vásárlásra, építkezésre, tőkésítésre 16035 frt, vegyesekre 19808 frt összesen 187285 frt. Egy-egy rendes tanító átlagos fizetése 398 frt, egy segédtanítóé 230 frt, egy-egy iskola összes kiadása 604 frt, miből egy-egy tanuló iskoláztatására 7 frt 04 kr. esik. 1876-ban fordítottatt egy-egy iskolára 236, az emelkedés 368 forint.

A fent kimutatott összegben felül fizetnek még iskola fenntartó községek az orsz. tanítói nyugdíj- és segélyalapra 335 tanítói állomás után 4020 frt, az ebbe eddig felvett 221 tanító 1275 összesen 5295 frtot, mely alapból eddigelé 8 özvegy és 11 tanító árva nyer rendes segélyt.

A népnevelés ügy iránti érdeklődés és áldozatkészség fokozásáról tanuskodnak még a következő adatok. A tiszai ev. kerület rozsnói árveházában, melynek tőkije az 1884. év végéig már 15629 frtra emelkedett, 15 árva nyer nevelést, a rimaszombati nőegylet 11 árvt látott el, hasonló irányban működnek a rozsnói, jolsvai nőegyletek, melyek ép úgy, mint a tiszolezi és nagyröcezi szegény tanulók segélyezésére alakult egyesületek az iskolai tanulókat élelemmel, könyvvel, ruházzal segélyezik. A rozsnói káptalan e czélra évről-évre tekintélyes összeget fordít, míg a gömörmegyei közművelődési egyesület tagjainak száma 1064, a javára aláirt összeg 6600 frt.

A vezetésem alatti hivatalhoz beérkezett és elintéztett ügydarabok száma 1220, a közigazgatási bizottság utján 144, összesen 1416 drb. Ezen kívül vezettem a megyei háziipar-egylet, a rimaszombati műfaragó szakiskola ügyeit, s meglátogattam 51 napon 87 iskolát. Ez évben egyébiránt nagymérvben vett igénybe az országos kiállítás, melyen a fiu-kézimunka tanítás menetét feltűntető már említett gyűjtemény összeállításán kívül a gömörmegyei háziipari tárgyak összegyűjtésével illetve a gömörmegyei szoba berendezésével részt vettem.

Rimaszombában, 1886. évi január 10-én. Groö Vilmos, kir. tanfelügyelő.

Hírek és vegyesek.

Dr. Marikovszky István, a rimaszombati ifjúság egyik köztisztelőben és szeretetben álló tagja, ki három évig mint osztrák kórovis vitta ki a tudományos képzettsége és fáradhatlan buzgalma iránti közéletiséget, — a mult heten a dr. Löcherer Tamás kórházi igazgató főorvossá történt kinevezése alkalmából megürült orvososi állomásra nevezetett ki. — Dr. Marikovszky István legifjabb sarja egy országsszerte ismeretes és széles kiterjedésű családnak, mely Magyarországnak már annyi kitűnő orvost nevelt. Öszintén örvendünk e kinevezésnek, nemesak azért, mert megyei közegegyesületünk szolgálatára már a 4-ik Marikovszkyt szolítja, de azért is, mert e fontos állomás betöltésére nézve a kifevezett ismeret tudományos képzettségében és lelkiismeretes buzgalmában minden kellő garanciát feltalálunk.

Kinevezés. A temesvári kir. törvényszék elnöke Perjessy Mihály végzett jogászt és jóságigazgatósági fogalmazó díjnokot, a temesvári királyi törvényszékhez díjas joggyakornokká nevezte ki.

Mikulik József rozsnói kir. közjegyzői helyettes, kitűnő tudósunk január hó 14-én déli 12 órakor, tevékeny élete 34-ik évében hirtelen elhunyt. Öszinte fájdalommal regisztráljuk e gyászhiat addig is, míg elhunyt jelesünk emlékének bővebb necrológot szentelhetünk. Nyugodjanak békén porai!

Zabari Szentágh Imre, Gömör megye legrégibb táblabíráinak egyike, a rozsnói ág. ev. főgyűmnasiumnak és a gömöri ág. ev. esperességnek éveken keresztül lelkes és érdemekben gazdag felügyelője, a rozsnói takarékpénztárnak hosszabb ideig elnöke, a rozsnói társas életben minden közérdekű jótékonyozó vállalatnak lelkes előmozdítója, a rozsnói magyar olvasó társaság, a társalgási egylet első alapítóinak egyike, Rozsnó városának messze vidéken köztisztelőben és közszeretben álló polgára e hó 19-én 89 éves korában Rozsnóyban elhunyt. A családai gyászjelentés így hangzik: Szentágh Borbála és József fájdalomteljes szívvel jelentik felejthetetlen édes atyjoknak zabari Szentágh Imrénak élte 89 ik évében, tudólobban, ma

délután történt gyászos elhunytát. A hült tetemek Rozsnóy folyó hó 12-én d. u. 3 órakor fogtak az ág. hitv. ev. szer- tartást örök nyugalomra tétetni.

Leányiskolai vizsga a helybeli ev. ref. községi leányiskolában folyó hó 26-án fog megtartani, mire figyelmeztetőleg hívjuk fel a szülők és tanügybarátok érdeklődését.

Zsembery Adolf közkedvességű táncztanítónk Rimaszombában folyó évi február hó 2-án kezd meg a táncztanítást. Felhívjuk rá az illetők figyelmét.

Rimaszombat ifusága 1886. január hó 30-ik napján „a rimaszombati koresolya-egylet” alaptökéjének gyarapítására a „Három Rózsa” nagytermében zártkörű tánczvizgalmat rendez. A bálbizottság tagjai: Márton János, b. b. elnök. Lukács Géza, b. b. jegyző. Lengyel Sámuel, b. b. pénztárnok: Gedeon János, Dr. Gyurkovics László, Lakatos István, Lőrinczy György, Lubik János, Marton István, Dr. Marikovszky István, Nagy Albert, Stech Kálmán, Vékey László, Vékey Barna, dr. Zehery István, b. b. tagok.

A rimaszombati iparos segédek önképző- és segélyegylete folyó hó 31-iken tartja zártkörű tánczvizgalmát, a „Három-Rózsa” dísztermében Rimaszombában. A bál jövedelme az egylet betegsegélyző alaptökéjének gyarapítására van szánuva. A czél gyakorlati hasznát hozásán magyarázni felesleges, mert ennek fontossága mindenütt kitűnik, különösen pedig itt, hol az iparos segédek száma csaknem 200.

A rimaszombati polgári olvasókör könyvtárának gyarapítására folyó év február hó 21-ik napján a „Három-Rózsa” dísztermében jótékonyozó zártkörű tánczvizgalmat rendez. — Felhívjuk e nemes czélra a város és vidéke közönségének figyelmét annál is inkább, mert ezen egylet kebelében — értesülésünk szerint oly gyökeres változások vannak keletkezésben, melyek hivatva lesznek az egyletet akként átalakítani, hogy az azon missiót, mely hivatása volt eddig is ezután is, hogy t. i. az iparos osztálynak kellemesen szórakoztató, s a közművelődést terjesztő testülete legyen, — szélesebb körben teljesíthesse.

Nyilvános számadás.

A rimaszombati és vidéki jótékonyozó nőegyletnek mult év deczember 20-án a gyámoltjai részére felállított karcsonyifura begyűlt:

Készpénzben	39 frt 40 kr.
Ugyancsak a nevezett egyesületnek az újévi üdvözlöketek megváltó ivén	31 frt — kr.
Összesen	70 frt 40 kr.

Ez összegből a szükséges gyermekruhanevűkre (kabát, keztyű, harisnya, sapka, cipő stb.) s egyéb kiadások fedezésére elkölthött az egyesület 21 frt 97 krt.

Maradt tehát tiszta jövedelem 48 frt 43 kr. melyből 17 frt 43 kr. az egyesület gyámoltjai és árvái között készpénzben osztottatt ki, és 31 frt — kr. egyenlő részletekben az egyesület segélyét teljes mértékben igénylő hat árva nevére takarékpénztárba helyzetett.

Rimaszombat, 1886. január hó 13-án.

Liezka Józsefné, igazgató. Dr. Veres Samu, aljegyző.

Számadás.

A rimaszombati dalárda 1886. évi január 6-én tartott müestélyének összes bevétele 129 frt 65 kr. Felülfizetésekből 4 frt 90 kr.

Összesen 134 frt 55 kr.

Kiadás 75 frt 39 kr.

Tiszta maradvány 59 frt 16 kr.

Felülfizettek: Fáy Gyula 2 20 kr. Kubinyi Gusztáv 40 kr. Miskolczy István 50 kr. Stech Kálmán 50 kr. Gozáni marquis főhadnagy 50 kr. Dreger hadnagy 50 kr. Mick hadnagy 30 kr.

A simonyi dalárda f. hó 10-én rendezett hangversenyének összes tiszta jövedelme 38 forint. Ezen szép eredményhez felülfizetésekkel járultak: Jelen Gusztávné 40 kr., öz. Simon Sámuelné 60 kr., Lukács Árpád 1 frt., Dr. Borszék Armin 1 frt; N. N.: 1 f. 80. öz. Mészáros Kálmáné 70 kr.; Agócs Sándorné 1 frt 40 kr. Alexay István 1 frt. Simon István 1 frt. Vathy László 50 kr. Tóth Sámuel 1 frt. Borsody József 1 frt. Hubay László 1 frt. — Melyért dalárdánk, olvasó-egyletünk nevében a közművelődés ügyének lelkes pártolásaért köszönetemet nyilvánítom. — Tisztelettel Simonyi, 1886. január 13. A rendezőség megbízásából Csizy Miklós.

A gömörmegyei muzeum tárgyaitak jegyzéke.

(Bejegyzési sorrendben.) Közli: Fábry János, muzeumi igazgató. (Folytatás. *)

88. A rimaszombati kaszinótól: „Budapesti Hirlap” 1884. évfolyam (hiányos.)
89. Alexay Istvántól (Simonyi): „Archaeologiai értesítő” új évfolyam, III. köt. 1. rész. (Huber Béla hagyatékából.)
90. A felső-magyarországi Muzeum-egylettől (Kassa): Hatodik évkönyv. 1885.
91. Ifj. Martinelli Antal szobrász (Kassa): két álló gipszszobor) (ezigányleány, ezigánylegény).
92. Noszák János (Rszombat): „a IX. százárezred története.”
93. Bodor Zsuzsanna (Magyar-Hegymeg): a Lyukva pusztán talált Mátyás-, Ulászló- és I. Ferdinand-féle ezüstpénzből 12 dbot.
94. Ifj. Török László megyei aljegyző (Rimaszombat): ezüst pecsétnyomó.
95. Pákh Pál (Pohorella): 2 db — Jókai Mór által faragott — groteszk alak.
96. Kálmán Frigyes őrnagy (Nyiregyháza): 3 db ezüst pénz.

*) Lásd „Gömör-Kishont” 1885. évf. 5. sz.

97. Hrečka László (Rszbat): 1828 ki okirat.
98. Fábró János (Rszombat): 2 darab „Banko-Zettel“ 1796-ból s egy peesétnyomó.
99. Dapsy József (Rszombat): egy db keresztes tallér 1568-ból.
100. Zoller János (Rszombat.): egy vas sarkantyú.
101. Lőrinczy György (Rszombat): egy orosz ezüst pénz.
102. Ifj. Sütő István (Rszombat): egy szent László-féle aranypénz.
103. Szontagh Bertalan (Rszombat): hat faj gazdasági termék Királyiból.
104. Kovács József kocsigyártó (Rszombat): két régi koci-lámpás.
105. Prunyi Pál tanító (Gócs): gömörmezei fanemek gyűjteménye.
106. Magyar kir. technologiai muzeum (Budapest): 4 füzet közlemények.
107. Lukács Géza megyei aljegyző (Rimaszombat): hat darab könyv.
108. Máriányi Antal tanító (Nagy-Röcze) öt darab régi okirat.
109. Groó Vilmos kir. tanfelügyelő (Rimaszombat): tíz darab könyv.
Fogadják a t. adományozók a gömörmezei muzeum-egyesület őszinte köszönetét. (Folyt. köv.)

Hivatalos közlemények.

Gömörmeze alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

13608 sz. Halálozás folytán a rozsnói járásban megürült megyei uti biztosállomásra, — melynek javadalmazása, havi részletekben fizetendő 600 ft.
Pályázók, folyamodványukat, melyek képesítési, honpolgársági bizonyítványokkal felszerelendők, jövő február hó 10-ik napjáig Rimaszombatban az alispáni hivatalnál adják be. — Később érkező folyamodványok már figyelembe vehetők nem lesznek.
Kelt Rimaszombatban 1886. évi január 16-án
Alispán helyett **Ujházy**, főjegyző.

Gömörmeze kir. tanfelügyelőjétől.

Gömörmezei valamennyi tanító-egyleti elnökehez.

46. sz. — Az 1886. év augusztus havában megtartandó III-ik orsz. tantest. képviselői tanító gyűlésre az 1885. évi május 12-én jóváhagyott szervezeti szabályzat 6. §-a értelmében a következő tételre tűztek ki:
1. A népiskolai közegészségügy.
2. Az olvasókönyvek használásának a módja.
3. Az ismételő oktatás és minő legyen az ismételő oktatás könyve falun? minő városokban?
4. A kézügyességi oktatás célja, anyaga és módszere, tekintettel hazánk közgazdasági viszonyaira.
5. A felnőtt oktatása a magyar beszéd elsajátítása érdekében, s végre
6. A természetrajzi oktatás anyaga s módszere a népiskolában kapcsolatban a mezői gazdaság, házi ipar és kézügyesség gyakorlásával.
Miről a vallás- és közokt. m. kir. miniszteriumnak 1885. évi december 16-án 22361. sz. a. kelt rendelete értelmében oly megjegyzéssel értesitem, hogy a fent hivatkozott § utolsó kikezdése szerint „azon egyesületek, melyek az országos tanító gyűlés által kiadott tételre legalább egy harmadát feldolgozni elmulasztják, azon gyűlésre elvesztik képviselői jogukat.“
Az egyesület által kidolgozott tételre az említett szabályzat 7. §-a értelmében a III-ik nagy gyűlést megelőzőleg két hóval, tehát legkésőbb f. évi június hó 20-ig tovább intézkedés végett hozzám beértesztendők.
Mivel kívánatos, hogy az elnöke alatt álló egyesület valamennyi kinttűzött tételről nyújtsa be megállapodását s ez csak az esetben lehet kielégítő, ha a munkálkodásban mentül többen vesznek részt, tegyen oly intézkedést, hogy a tételre kidolgozásához az egyesület valamennyi tagja hozzájárulhasson eddigi tapasztalata és gondolkodása eredményének rövid tételre való foglalása által.
Rimaszombat, 1886. január hó 15.
Groó Vilmos, kir. tanfelügyelő.

Felelős szerkesztő: **LŐRINCZY GYÖRGY.**

Magán-hirdetések.

Meghívás.

„A putnoki népbank mint takarékos- és kölcsönös szövetkezet“ t. tagjai Putnokon a „Vám“ vendéglő termében **február hó 10-én délelőtt 10 órakor tartandó**

XV-ik évi rendes közgyűlésre

tisztelettel meghívattak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatóság és felügyelőség jelentése.
2. Mérleg- és számadás jóváhagyása.
3. Költségvetés megállapítása.
4. Üzletnyeremény mikénti felosztása.
5. Szabályszerű indítványok tárgyalása.

Az igazgatóság.

Bérbeadó lakás.

Rimaszombatban a Jánosi-utca 42-ik szám alatt lévő 6 szobából, konyha, eselédlak, éléskamra, istálló, sertésól, kert, méhes stb.-ből álló lakás 1886. évi Sz.-György napjától egy vagy több évre haszonbérbe kiadandó. — Értekezhetni lehet ugyanott a tulajdonos **özv. Lőrinczy Endrénével.**

Eladó malom.

A gortva-pusztai közbirtokosság tulajdonát képező — tölgyfából épült — **malomépület Gortván** alól-ított közbirtokossági igazgatónál **1886. évi február hó 14-én d. e. 10 órakor** többet ígérés útján készpénz fizetés mellett, örök áron el fog adni, — s erre az árvézenni szándékozók meghívattak.
Madarassy Gyula, közbirt. igazgató.

Birtok bérbeadás.

Nógrádmegyében: Karancs-Keszti községében egy birtok, mely mintegy 160 hold terjedelmű szántóföld-és rétből áll, bármely órában — több évekre — haszonbérbe vehető. — A feltételek megtudhatók **Gyönyösön** (Hevesmegye) a tulajdonos **ifj. Bakó Pálné szül. Vály Borbálánál.**

Meghívás.

A **nagy-röczei kölcsönös segélyszövetkezet** — az alapszabályaiban kitűzött ügyek elintézésére céljából, — **február hó 2-ik napján délután 2 órakor** tulajdon helyiségében tartandó

közgyűlésre

a szövetkezet összes jogosított tagjait tisztelettel meghívja

Nagy-Röczen, 1886. január hó 5-én

Hlavács Sámuel,

igazgatósági elnök.

Haszonbéri hirdetmény.

Alólírtot közhírré teszi, hogy a nagy-szuhai közbirtokosság tulajdonát képező **nagy-szuhai korcsma-regale s épületek a husvágási joggal együtt** folyó 1886. évi március hó 18-tól számítandó három évi időtartama folyó évi **február hó 7-én** a helyszínén fognak többet ígérés útján bérbeadni, mely helyre és időre az árverelni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy a leteendő bánatpénz 150 ft.

Kelt Nagy-Szuhán, 1886. január hó 13-án.

Kovács Alajos, közbirt. igazgató.

Hirdetés.

Az otrokocsi malom birtokosai az Otrokocs határában fekvő **malom**, illetve vizi-malom jogot, a hozzá tartozó ingatlanal együtt, szabad kézből **örökáron eladni** hajlandók.

Előnyösebben fogadtatnék oly vállalkozónak ajánlata, ki hajlandó lenne a rozszant állapotban levő malomnak ujjaépítését oly feltétel mellett eszközölni, hogy az építkezés költségei s díjai, a malomnak s tartozékainak előre megállapítandó bizonyos évi haszonélvezete által lenne kiegyenlített.

Ajánlatok Tornallyára **Kovács Miklós** ügyvédhez küldendők.

Eladó varrógépek.

Több kitűnő **Singer-féle**, egészen új

családi varrógép

igen jutányos áron eladó.

Hol? megmondja e lap kiadója.

Farsangi divattudósítás.

Van szerencsém Rimaszombat város és vidéke mélyen tisztelt közönségének becses tudomására hozni, miszerint a bekövetkezett **farsangi idényre** raktáramban az alant megnevezett **báli-czikkék nagy választékban** kaphatók:

R U H A K E L M É K :

Chaschemir: dupla szélességű, különféle színben;
Crepp: sima és virágos, dupla- és szimpla szélességben;
Atlasz és tarlatán: minden színben;
Atlasz és mosó szatén,
Moll és battiszt-clair, továbbá:
Tüll- és esipkekelmék a legújabb mintákban.
Báli köpeny, legyezők és esipkekendők,
Glaçe- és selyem-keztük minden színben és hosszúságban.
Blond- és tüllsiphkék, szalagok és rüschek,
A legjobb minőségű **miederek** minden színben.

Uraknak: nagy választék mindenféle **ingek, gallérok, kézelők, nyakkendők és keztükben.**

Különös figyelmébe ajánlom a nagyérdemű férfi közönségnek a raktáramon levő **fekete salon-dosking és peruvien szöveteket,** a melyekből kívánatra — rendes szabóm által — a legizlésteljesebb öltönyök elkészítését — pontos kiszolgálattal — jutányos áron felvállalom.

A nagyérdemű közönség becses látogatását kérve, maradtam teljes tisztelettel

Rimaszombat, 1886. január 15.

LANDAU A. FIA.

A PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK

jutányos feltételek mellett

jelzálog-kölcsönöket

nyújt **földbirtokra,** valamint nagyobb városokban fekvő **lakházakra** is.

A kölcsönök a bank 5%-os zálogleveleiben adatnak és 39 éven belől tetszés szerinti törlesztési időtartam alatt fizethetők vissza.

Részletes feltételek kívánatra díjmentesen megküldetnek.

Közvetítők nincsenek kizárva.